

ספרות ילדים השתקפויות חברתיות, מקור השראה לפיסול באמירה חברתית-קהילתית-ביקורתית/ גילה שקולניק; פיסול¹: גילה שקולניק

ספרות הילדים והנוער מהווה אחד האמצעים לעיצוב זהותו החברתית של התלמיד; הילד והנער. ספרות כזו למשל, משקפת עמדות, ערכים ושינויים תרבותיים-חברתיים בציר הזמן. ספרות הילדים והנוער מחד, מזמינה אנשי חינוך לערנות דידקטית ולחשיבה ביקורתית. מאידך, היא מאפשרת עשייה חינוכית יצירתית.

הנהלת מכללת סמינר הקיבוצים מבקשת לטפח מורים נבונים-חברה, ולהכניס לתוך תהליך ההכשרה מיד חברתי סולידרי יחד עם פיתוח של חשיבה ביקורתית וקריאה לערנות דידקטית. במכללה זו מוזמנים המרצים, הסטודנטים/ הסטודנטיות להביע את עמדתם/עמדתן הביקורתית באופנים יצירתיים.

בהתכנסות שיועדה להרמת כוסית, לקראת פסח, ביום י' בניסן תשע"ב, הוצגו על-ידי ארבעה פסלים המשקפים את הפרשנות האישית שלי ותובנות חברתיות שעוצבו בהשראת ספרות ילדים ונוער.

פסל 1:

¹ מנחה בתחום אומנות הפיסול: צפי זלצר.

החייל (הוא חלק ממשפחה נטולת פנים).
 מייצג תקופה: טרום הקמת המדינה, קום המדינה, ובשנים הראשונות להקמתה.
 הוא חונך ללאומיות,
 הוא נטול פנים,
 ידיו בכיסים,
 אוזניו כרויות,
 הוא צייתן.
 התכנים בהשראה מאוחרת: "שנה טובה" (לוי קיפניס).

"שנה טובה לדוד גיבור
 אשר על המשמרת [...]".
 (קיפניס, 2006, עמ' 29, בתוך גן – גני).

מגדל בן ארבע קומות :
 מייצג תקופה : החל ממלחמת ששת הימים עד היום.
 שתי הקומות העליונות הן בסימן חברתי-ביקורתי :

הקומה השלישית, ברובה נעולה, אולם בצד הקומה מצויר תרנגול חסר כרבולת.

בקומה הרביעית: "כלבים".

הכלבים (מבויתים):

נובחים,

נאמנים,

אוהבי אדם,

שומרים.

על גג מגדל מוצב חייל ללא נשק.

ולעניין הכלבים", אלה ממוקמים בקומה הרביעית, קולם נשמע, אולם שמירתם מוגבלת. כנאמר,

"הכלבים נובחים והשיירה עוברת..."

דימוי למחנה השמאלי של המפה הפוליטית והשפעתו על תהליכי השלום.

עיצוב הפסל בהשראת "דירה להשכיר" (לאה גולדברג).

"בעמק יפה, בין כרמים ושדות,

עומד מגדל בין חמש קומות.

ובמגדל גרים עד היום,

שכנים טובים [החולמים על שלום]".

(גולדברג, 2004, חסר עמוד).

הג'ירפה והדב.

מייצגים תקופה : שנות ה-2000

הג'ירפה דעתנית, אולם בה בעת תדמיתה מינית.

הדב נכלם, אולם, בה בעת, הוא אינו מוחה על תדמיתה המינית של הג'ירפה. נראה כי הדעתנות הנשית אינה מפריעה לו, כל עוד, תדמיתה הנשית- המינית נשמרת. עיצוב הפסל והתכנים בהשראת "האריה הרעמתן והג'ירפה גם" (דב אלבוים).

"אפשר ... לנשק אותך על הלחיים?"

שאלה הג'ירפה בהיסוס.

"כן, בהחלט," ענה האריה,

"גם על השפתיים ואפילו פעמיים."

רכנה הג'ירפה לעבר האריה,

עמד האריה על קצות הרגליים,

ואז התחילו השניים להתחבק ולהתנשק כמו זוג מצלתיים.

[כל זאת מול עיניה הפקוחות של הלביאה הכועסת]

"הרימה הלביאה את הגבות ונעצה בהם זוג עיניים :

'אתם יודעים!! כבר מאוחר,

כדאי שהג'ירפה תלך כבר לישון בביתה שבגבעתיים."

אלבוים, 2008, חסר עמוד).

בגרסה פמיניסטית :

הדב הנכלם והג'ירפה לאן?

הסתובבה הג'ירפה ושאלה בתמיהה : "איזה מן מלך אתה בלי רעמה?"

"מעולם לא ראיתי חיה כזו מוזרה בכל הממלכה".

"אם אין לך רעמה, אתה לא מלך אלא סתם חיה מוזרה..."

זקפה הג'ירפה את צווארה

והלכה לה לדרכה...

(בהשראת **דב** אלבוים, האריה הרעמתן והג'ירפה גם).

"המושלמת"

היא נאה,

היא תמירה,

היא צעירה,

אולם כפות רגליה סנפירים (דמות אגדית) והיא נטולת פנים.

לחשיבה! משלמת (כתיב חסר), משל למת.

התכנים בהשראה מאוחרת: "מושלמת" (נורית זרחי).

"[...] אי-שם בעולם

ארץ קיימת,

שם ילדה כמוני

נחשבת למושלמת".

(זרחי, 2011, עמ' 26, בתוך דודה מרגלית נפלה אל השלולית).

